

En Grand Central Station me senté y lloré - Elizabeth Smart

Aquesta novel·la mostra un cop més que l'argument d'una obra de ficció té una importància relativa. Segons cada autor, el mateix triangle marit-esposa-amant pot convertir-se en una novel·la d'intriga, eròtica, psicològica, sociològica... En el cas d'Elizabeth Smart, la vivència de l'amor extraconjugal i de l'abandó es confon amb l'experiència religiosa. Com els àngels, l' enamorada consumeix les hores en lloances al seu déu. El mateix títol del llibre fa referència al salm 137: «Vora els rius de Babilònia / ens assèiem i ploràvem / d'enyorança de Sió».

Si alguns poetes místics utilitzen l'eroticisme com a metàfora per condensar-hi l'experiència de la divinitat, Elizabeth Smart recorre als símls religiosos per acostar el lector al suprem èxtasi de l'amor que supera la guerra i la mort, a l'amor que concentra tot el temps i tot l'espai en una espera o en un gest. El llibre transmet una imatge reeixida de l'amor-passió, de l'amor que menysprea la resignació i el pacte.

Elizabeth Smart passeja el lector pel territori de l'amor foll, que un cop més resulta decididament subversiu: aquest amor no treballa, no usa profilàctics ni respecta els vincles matrimonials, sinó que s'instal·la en un present autosuficient i inesgotable. S'oposa a la uniformització i a la guerra perquè concentra les energies en un sol ésser: tot el món conflueix en l'amat. Per comunicar aquest missatge, l'autora desplega una selva de metàfores que sovint oculten l'acció (Eros duu els ulls embenats, de manera que la confusió es pot interpretar com una exigència de la versemblança interna), combinades amb referències a la poesia religiosa (Milton, Blake), i a autors com Shakespeare i Auden. Qualsevol recurs li sembla útil si serveix per aproximar el lector a la intensitat del seu sentiment.

Apostar-ho tot a la carta de l'amor, però, comporta un risc que es materialitza quan desapareix l'aura del desig satisfet i sobrevé el desamor. El dolor, llavors, s'alçarà «grandios com una òpera», i ella l'escurarà com un calze d'amargura. Afortunadament pel lector, serà prou lúcida per adonar-se de la mediocritat dels veïns, dels policies, de l'Estat en general, i ens oferirà el contrapunt entre l'amor i la llei, entre l'infinit i la convenció, en particular en el magnífic capítol en què la misèria d'un interrogatori policial s'alterna amb els versos del Càntic dels Càntics. Mística o eròtica, pròpia o citada, la poesia que conté aquest llibret en prosa d'Elizabeth Smart donaria per omplir uns quants poemaris estàndard. La majoria de les frases estan impregnades d'una energia suficient per cloure un bon llibre. En compensació, durant els seus setanta-tres anys de vida, l'autora no va escriure res més interessant que aquest centenar escàs de pàgines.

Elizabeth Smart va escriure aquest llibret durant (i d'esquena a) la Segona Guerra Mundial. La ininterrompuda cascada d'imatges recorda immediatament els textos d'alguns autors surrealistes, tot i que l'estratègia compositiva i la inserció de versos sencers d'altres autors la situa a les antípodes de l'escriptura automàtica. De fet,

el 1937 Smart va organitzar la primera exposició surrealista internacional a Mèxic amb André Breton, amb qui comparteix una mateixa concepció de la prosa poètica, la inspiració autobiogràfica i la defensa a ultrança de l'*amour fou*. L'autora, però, potser es troba més pròxima a un romàntic retardat -i per tant exacerbant- conegut amb el nom de comte de Lautréamont, que, com ella, sabia que el talent és inútil sense una dosi generosa de càlcul.